

" ...

I. İPTAL DAVASININ GEREKÇESİ :

Dava dilekçesinde iptal nedenleri şöyle açıklanmaktadır :

"İktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmanın planla olacağı, Devletin bu Planı yapmakla yükümlü bulunacağı, Bütçe Kanunlarının ve Yıllık programların da Kalkınma Planlarına dayanacağı, Planın hazırlanmasında, yürürlüğe konmasında, uygulanmasında ve değiştirilmesinde gözetilecek esasların özel Kanunla düzenleneceği Anayasa'nın 41, 126. ve 129 ncu maddelerinde açıkça emrolunmuş ve Anayasa'nın öngördüğü bu esasları belirleyen "Devlet Planlama Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki" 91 sayılı Özel Kanunun 13, 14. ve 15 inci maddeleri ve 77 sayılı Kanunun 1 inci ve 2 nci maddeleri Program ve Bütçelerin hazırlanış biçim ve sıralarını tespit etmiştir.

Hükümet ve Parlemonto, yukarıda kısaca değinilen Anayasa ve özel Yasa amir hükümlerine uymak zorundadır.

Buna göre; Hükümetlerin ilk önce yeni Beş Yıllık Kalkınma Planını Aralık ayının birinden önce hazırlayıp Parlemontoya sunması, Parlemontunun onayı ile kesinleşmesinden sonra Yıllık Programın hazırlanması ve Yıllık Bütçenin de bu Plan ve Programa dayalı olarak hazırlanıp Parlemontoya şevki Anayasa ve Yasaların amir hükümleri gereğidir.

Filhakika, 3 üncü Kalkınma Planının sona ermek üzere olması nedeniyle, Sayın Demirel Hükümeti, anılan Anayasa ve Yasa emrini zamanında yerine getirerek Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planını 30 Kasım 1977 tarihinde T.B.M. Meclisine sunmuş idi.

Ne var ki, sonradan kurulan Sayın Ecevit Hükümeti, Dördüncü Beş Yıllık Planı Parlemontodan resmen geri çekmiş ve fakat yerine yeni bir dört yıllık plan getirmeden ve 1978 yılı programını yapmadan 1978 Malî Yılı Bütçe Kanununu hazırlayıp T.B.M. Meclisine sevk etmiştir.

Halen, ilgili Anayasa ve Yasa emrine rağmen Devletin dördüncü beş yıllık kalkınma planı ve 1978 yılı programı mevcut değildir. Fakat bunlara dayanması ve bunlardan sonra yasalaşması gereken bir bütçe kanunu mevcut bulunmaktadır.

Ortaya çıkan anayasal boşluğu ve Yasal arızayı gidermek için tutulan yol da, 1978 Malî Yılı Bütçe Kanununun 16 ncı maddesine "Millet Meclisinin 26/10/1972 gün ve 5 sayılı Plan Kararı ile onaylanmış bulunan uzun dönemli kalkınmanın ve üçüncü beş yıllık kalkınma planının temel hedefleri ve stratejisi doğrultusunda 1978 yılı programını hazırlamaya Bakanlar Kurulunu yetkili kılan" bir hükmün ilâvesi olmuştur.

Bütçe Kanununa konulan işbu yetki hükmü Anayasa'ya ve 91 ve 77 sayılı özel Yasalara aykırı olduğundan aşağıda gerekçe ve dayanakları açıklanacağı üzere, işbu yetki hükmünün iptali gerekli bulunmuş ve bu talep olunmuştur.

Şöyle ki;

A) Anayasa'ya aykırılık nedenleri:

Esas Sayısı:1978/40
Karar Sayısı:1978/66

1- İptali istenen Bütçe Kanununun 16 ncı maddesinde yer alan yetki hükmü Anayasa'nın 41 inci maddesine aykırıdır.

41 inci madde aynen şöyledir :

"İktisadî ve sosyal. hayat, adalete, tam çalışma esasına ve herkes için insanlık haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlması amacına göre düzenlenir.

İktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmayı demokratik yollarla gerçekleştirmek; bu maksatla, milli tasarrufu artırmak, yatırımları toplum yararının gerektirdiği önceliklere yöneltmek ve Kalkınma Planlarını yapmak Devletin ödevidir."

Yukarıda, da işaret olunduğu gibi, önceki Hükümet tarafından hazırlanıp T.B.M. Meclisine sevk edilmiş bulunan Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı geri çekildiği halde, yerine yeni bir beş yıllık kalkınma planı ikame edilmediğinden, Anayasa'nın 41 inci maddesi amir hükmü ihlal olunmuştur.

Bu durumda; Beş Yıllık Kalkınma Planı mevcut değilken, bu plana dayanması zorunlu olan yıllık programın sonradan yapılması ve bunun için Hükümete yetki verilmiş olması Anayasa'nın 41 inci maddesine aykırı olmuştur.

2- İptali istenen yetki hükmü, Anayasa'nın 126 ncı maddesine de aykırıdır.

Zira, 126 ncı maddenin 2 nci ve 3 üncü fıkraları şöyledir :

2 nci Fıkra "Kanun, -Bütçe Kanunu-, Kalkınma Planları ile ilgili yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usuller koyabilir."

3 üncü fıkra "Genel ve Katma Bütçelerin nasıl yapılacağı ve uygulanacağı Kanunla gösterilir.

Bütçe Kanununa Bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz."

Metni yukarıya alınan 41/2 nci fıkra Bütçe Kanunlarının Kalkınma Planına dayalı olmasını öngörmektedir.

41 nci maddenin son fıkrası ise, Bütçe Kanunu ile, hükümetlere, Plan olmadan Yıllık Program yapma yetkisi verilebilmesine kesin surette engeldir.

İptali istenen yetki hükmü, bu yönden de Anayasa'ya aykırıdır.

3- İptali istenen yetki hükmü Anayasa'nın 129 uncu maddesine de aykırıdır. Çünkü,

129 uncu madde aynen şöyledir :

"İktisadî, sosyal ve kültürel kalkınma plana bağlıdır. Kalkınma bu Plana göre gerçekleştirilir.

Devlet Planlama Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri, Planın hazırlanmasında, yürürlüğe konmasında, uygulanmasında ve değiştirilmesinde gözetilecek esaslar ve planın bütünlüğünü bozacak değişikliklerin önlenmesini sağlayacak tedbirler özel Kanunla düzenlenir."

İşbu 15 inci maddenin gerekçesinde de "... Bütçe hazırlanırken yıllık programlara uygulığına dikkat edilmesi gerekir." denilmek suretiyle, Plan, Program ve Bütçe üçlüsünün uymaya mecbur olduğu öncelik sırası açık seçik belirlenmiştir.

Buna rağmen 1978 Yılı Bütçe Kanunu ile, bu Bütçeye dayanak olması gereken Yıllık Programın sonradan yapılmasına yetki verilmiş olması da Yasaya aykırıdır.

C) iptali istenen yetki hükmü; "Uzun Vadeli Planın Yürürlüğe Konması ve Bütünlüğünün Korunması Hakkındaki" 77 sayılı Yasa hükümlerine de açıkça aykırıdır. Zira bu Kanunun 1 nci maddesi önce uzun vadeli kalkınma planının yapılmasını, 3 üncü maddesi, ise "Yasama Meclislerinin, Komisyonlarının ve Karma Komisyonlarının kendilerine havale edilen kanun tasarı ve tekliflerini bunlarla ilgili metinleri ve bu Tasarı, teklif ve metinler üzerinde verilen önerge ve değiştirtgeler, uzun vadeli Plana uygunluk bakımından da incelemeye mecbur olduklarını" amir hükme bağlamaktadır.

1978 Yılı Bütçe Kanununun, Hükümete Yıllık Programı yapma yetkisi veren 16 ncı maddesi 77 sayılı Yasanın 3 üncü maddesinde öngördüğü Uzun Vadeli Plana uymamaktadır. Zira halen ortada böyle bir plan mevcut değildir.

TALEP VE SONUÇ : 1978 Yılı Bütçe Kanununun 16 ncı maddesi ile Hükümete Yıllık Programı sonradan hazırlama yetkisi veren hükmü, Anayasa'nın 41, 126 ve 129 uncu maddelerine, ve Anayasa emriyle Yasalaştırılmış bulunan 91 sayılı özel Yasanın 13, 14 ve 15 inci maddelerine ve 77 sayılı özel Yasanın 1 inci ve 3 üncü maddelerine ve bu Yasa maddeleri dolayısıyla Anayasanın ruhuna açıkça aykırı bulunduğundan, 1978 Yılı Bütçe Kanununun 16 ncı maddesindeki; "Millet Meclisinin 26/10/1972 gün ve 5 sayılı Plan Kararı ile onaylanmış bulunan Uzun Dönemli Kalkınmanın ve 3 üncü Beş Yıllık Kalkınma Planının Temel Hedefleri ve Stratejisi doğrultusunda 1978 Yılı Programını hazırlamaya Bakanlar Kurulu yetkilidir." hükmünün iptaline karar verilmesine Anayasanın 147 nci ve 149 uncu, 44 sayılı Yasanın 20 nci, 22 nci, 25 inci ve 26 ncı maddelerine istinaden talep ve dava eyleriz.""